

יומא לט

משנה. טרף בקלפי והעלה שני גורלות, אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל. הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו.

- אם של שם עלה בימינו - הסגן אומר לו: אישי כהן גדול הגבה ימינך.
 - ואם של שם עלה בשמאלו ראש בית אב אומר לו אישי כהן גדול הגבה שמאלך.
- נתנן על שני השעירים, ואומר לה' חטאת - רבי ישמעאל אומר: לא היה צריך לומר חטאת, אלא לה'. והן עונין אחריו: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

שאלה: למה לי טרף בקלפי?

תשובה: כי היכי דלא ניכוין ולישקול.

דין: אמר רבא: קלפי של עץ היתה, ושל חול היתה, ואינה מחזקת אלא שתי ידיים.
קושי: מתקיף לה רבינא: בשלמא אינה מחזקת אלא שתי ידיים - כי היכי דלא ליכוין ולישקול. אלא של חול - נקדשה!

תירוץ: אם כן הוה לה כלי שרת של עץ, וכלי שרת דעץ לא עבדינן.

קושי: ונעבדה דכסף, ונעבדה דזהב!

תירוץ: התורה חסה על ממונן של ישראל.

הבאת ברייתא שלא תואמת את המשנה: מתניתין דלא כי האי תנא; דתניא, רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: הסגן וכהן גדול מכניסין ידן בקלפי, אם בימינו של כהן גדול עולה - הסגן אומר לו: אישי כהן גדול הגבה ימינך, ואם בימינו של סגן עולה - ראש בית אב אומר לו לכהן גדול: דבר מילך.
קושי על הברייתא: ונימא ליה סגן!
תירוץ: כיון דלא סליק בידיה - חלשא דעתיה.

הברייתא	המשנה	
הסגן וכהן גדול טורפים בקלפי	כהן גדול טורף בקלפי	
ימינא דסגן עדיף משמאליה דכהן גדול	ימין של סגן שווה לשמאל של כהן גדול	במאי קא מיפלגי?

שאלה על המשנה: ומאן האי תנא דפליג עליה דרבי יהודה?

תשובה: רבי חנינא סגן הכהנים הוא. דתניא, רבי חנינא סגן הכהנים אומר: למה סגן מימינו, שאם אירע בו פסול בכהן גדול - נכנס סגן ומשמש תחתיו.

הבאת ברייתא בנסים שנעשו במקדש והידרדרות המצב לקראת סוף בית שני: תנו רבנן: **ארבעים שנה שמש שמעון הצדיק היה**:

- גורל עולה בימין, מכאן ואילך - פעמים עולה בימין פעמים עולה בשמאל.
- והיה לשון של זהורית מלבין, מכאן ואילך פעמים מלבין פעמים אינו מלבין.
- והיה נר מערבי דולק, מכאן ואילך פעמים דולק פעמים כבה.
- והיה אש של מערכה מתגבר, ולא היו כהנים צריכין להביא עצים למערכה חוץ משני גזירי עצים, כדי לקיים מצות עצים. מכאן ואילך - פעמים מתגבר פעמים אין מתגבר, ולא היו כהנים נמנעין מלהביא עצים למערכה כל היום כולו.
- ונשתלחה ברכה בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, וכל כהן שמגיעו כזית יש אוכלו ושבע, ויש אוכלו ומותר. מכאן ואילך נשתלחה מאירה בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, וכל כהן מגיעו כפול, הצנועין מושכין את ידיהן והגרגרנין נוטלין ואוכלין. ומעשה באחד שנטל חלקו וחלק חברו, והיו קורין אותו בן חמצן עד יום מותו

חיזוק מפסוקים לתרגום המילה חמצן:

- אמר רבה בר רב שילא מאי קרא - אלהי פלגני מיד רשע מכף אפול וחומץ.
- רבא אמר: מהכא - מנא ה'טב דרעו טענ טעו חנוץ, אשרו חמוץ ואל תאשרו חומץ.

עוד ברייתא בנושא: תנו רבנן: אותה שנה שמת בה שמעון הצדיק אמר להם: בשנה זו הוא מת. אמרו לו: מניין אתה יודע? אמר להם: בכל יום הכפורים היה מזדמן לי זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים, נכנס עמי ויצא עמי. והיום נזדמן לי זקן אחד לבוש שחורים ועטוף שחורים, נכנס עמי ולא יצא עמי. אחר הרגל חלה שבעה ימים ומת, ונמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם.



מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

עוד ברייתא בנושא: תנו רבנן: ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין, ולא היה לשון של זהורית מלבין, ולא היה נר מערבי דולק, והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהן, עד שגער בהן רבן יוחנן בן זכאי. אמר לו: היכל היכל! מפני מה אחת מבעית עצמך? יודע אני כך שסופך עתיד ליחרב, וכבר נתנבא עליך זכריה בן עדיא פתח לפנון דלתיך ותאכל אע בארליך.

הסבר לשם לבנון: אמר רבי יצחק בן טבלאי: למה נקרא שמו לבנון - שמלבין עונותיהן של ישראל.

הסבר לשם יער: אמר רב זוטרא בר טוביה: למה נקרא שמו יער דכתיב **פית יצר הפנון** - לומר לך: מה יער מלבלב אף בית המקדש מלבלב. דאמר רב הושעיא: בשעה שבנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מוציאים פירות בזמניהן, וכיון שהרוח מנשבת בהן היו נושרין פירותיהן, שנאמר **ירצע כפנון פרוו**, ומהן היתה פרנסה לכהונה. וכיון שנכנסו גוים להיכל - יבשו, שנאמר **ופרח לפנון אלא**, ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירה לנו שנאמר **פרח תפרח ותאלף אלף עליה ורנן כבוד הפנון נתן לה**.

נתנן על שני השעירים.

בריייתא בנושא השם המפורש מפי כהן גדול: תנו רבנן: **עשר פעמים מזכיר כהן גדול את השם בו ביום: שלשה בוידי ראשון, ושלשה בוידי שני, ושלשה בשעיר המשתלח, ואחד בגורלות.** וכבר אמר השם ונשמע קולו ביריחו.

הרחבה בדברי הברייתא בעניין יריחו: אמר רבה בר בר חנה: מירושלים ליריחו עשרה פרסאות, וציר דלתות ההיכל נשמע בשמונה תחומי שבת. עזים שביריחו היו מתעטשות מריח הקטורת, נשים שביריחו אינן צריכות להתבשם מריח קטורת, כלה שבירושלים אינה צריכה להתקשט מריח קטורת. אמר רבי (אליעזר בן דגלאי: עזים היו לאבא בהרי מכוור והיו מתעטשות מריח הקטורת. אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: סח לי זקן אחד: פעם אחת הלכתי לשילה, והרחתי ריח קטורת מבין כותליה.

רבי יוחנן	רבי ינאי	
מעכבת	מעכבת	עליית גורל מתוך קלפי
אינה מעכבת	אינה מעכבת	הנחה

רבי נחמיה	רבי יהודה	
מעכבא	לא מעכבא	דברים הנעשין בבגדי לבן מבחוץ לשון ראשון
ר' יוחנן - לא מעכבא - הני מילי עבודה, הגרלה לאו עבודה היא.	ר' ינאי - מעכבא - כרבי נחמיה	כולי עלמא לא פליגי דלא מעכבא
כולי עלמא לא פליגי דמעכבא	ר' יוחנן - לא מעכבא - כרבי יהודה	ר' ינאי - מעכבא - שאני הכא דתנא ביה קרא אע אע אע תרי זימני.

קושי על ר' ינאי לפי הלשון השני: מיתיבי: מצוה להגריל, ואם לא הגריל - כשר.

- בשלמא להך לישנא (לשון ראשון) דאמרת אליבא דרבי יהודה כולי עלמא לא פליגי דלא מעכבא - הא מני רבי יהודה היא.
- אלא להך לישנא דאמרת פליגי (לשון שני)
 - בשלמא למאן דאמר (ר' יוחנן) לא מעכבא, הא מני - רבי יהודה היא.
 - אלא למאן דאמר מעכבא (ר' ינאי) הא מני: **תירוץ: תני: מצוה להניח.**

